

Sygn. akt I PK 22/15

POSTANOWIENIE

Dnia 28 października 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Romualda Spyt

w sprawie z powództwa B. C.

przeciwko P. w R.

o przywrócenie do pracy,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 28 października 2015 r.,

skargi kasacyjnej powódki od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i
Ubezpieczeń Społecznych w Piotrkowie Trybunalskim

z dnia 28 marca 2014 r., sygn. akt V Pa 143/13,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. oddala wniosek pełnomocnika strony pozwanej o
zasądzenie od powódki na swoją rzecz kosztów postępowania
kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Powódka B. C. wniosła skargę kasacyjną od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Piotrkowie Trybunalskim z dnia 28 marca 2014 r.

Zaskarżonemu wyrokowi zarzuciła naruszenie prawa materialnego, tj. art. 38 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o systemie oświaty (jednolity tekst: Dz.U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 ze zm.), przez jego błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie, a w konsekwencji uznanie, że odmowa uczestniczenia

części grona pedagogicznego w trzech kolejnych posiedzeniach rady pedagogicznej stanowi szczególnie uzasadniony przypadek umożliwiający odwołanie nauczyciela ze stanowiska kierowniczego w czasie roku szkolnego bez wypowiedzenia, podczas gdy zamierzony brak uczestnictwa części grona pedagogicznego w posiedzeniach Rady Pedagogicznej był nieusprawiedliwiony i stanowił uchybienie przeciwko porządkowi pracy, za który wszystkim nieobecnym została nałożona kara nagany (od której nauczyciele nie wnieśli odwołań), jednakże placówka funkcjonowała w normalnym trybie wypełniając swoje zadania, a powódka pełniąc funkcję dyrektora P. w R. miała nadal możliwość nadzorowania placówki i skutecznego kierowania nią a co za tym idzie sytuacja powyższa nie mogła być uznana za szczególny przypadek w rozumieniu art. 38 ust. 1 pkt 2.

Skarżąca wniosła o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania „ze względu na potrzebę wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości i rozbieżności w orzecznictwie sądów”.

W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca stwierdziła, że „w niniejszej sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, które wymaga rozstrzygnięcia albowiem wywołuje rozbieżności w orzecznictwie sądów. Wątpliwość sprowadza się do udzielenia odpowiedzi na pytanie, czy nieuzasadniona odmowa uczestniczenia przez część grona pedagogicznego w posiedzeniach Rady Pedagogicznej oraz konflikt pomiędzy częścią nauczycieli, a dyrektorem danej placówki, stanowi przyczynę odwołania nauczyciela ze stanowiska kierowniczego w trybie art. 38 ust. 1 pkt 2 ustawy o systemie oświaty z dnia 7 września 1991 r. jako <<szczególny przypadek>> mimo podjęcia przez dyrektora placówki szeregu czynności mających na celu zarówno normalizację stosunków w placówce, jak i dyscyplinujących wobec części grona pedagogicznego naruszające obowiązujące przepisy i dyscyplinę pracy”.

W piśmie nazwanym „odpowiedź na skargę kasacyjną” strona pozwana, wniosła o jej odrzucenie, ewentualnie o wydanie postanowienia o odmowie przyjęcia jej do rozpoznania, ewentualnie o jej oddalenie i zasądzenie od powódki na swoją rzecz kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wstępnie trzeba przypomnieć, że ograniczenia dopuszczalności wnoszenia skargi kasacyjnej wynikają z konstytucyjnej roli Sądu Najwyższego w systemie organów wymiaru sprawiedliwości. Zgodnie bowiem z art. 1 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 23 listopada 2002 r. o Sądzie Najwyższym (Dz.U. Nr 240, poz. 2052 ze zm.) rolą tego Sądu w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości pozostaje zapewnienie w ramach nadzoru zgodności z prawem oraz jednolitości orzecznictwa sądów powszechnych i wojskowych przez rozpoznawanie kasacji oraz innych środków odwoławczych, podejmowanie uchwał rozstrzygających zagadnienia prawne i rozstrzyganie innych spraw określonych w ustawach. Skarga kasacyjna nie jest więc (kolejnym) środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, z uwagi na przeważający w jej charakterze element interesu publicznego. Służy ona kontroli prawidłowości stosowania prawa, nie będąc instrumentem weryfikacji trafności ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia, gdy się weźmie nadto pod uwagę, że Konstytucja w art. 177 ust. 1 gwarantuje jedynie dwuinstancyjne postępowanie. Ewentualna możliwość dalszego postępowania, w tym postępowania przed Sądem Najwyższym, stanowi uprawnienie dodatkowe, które może zostać obwarowane szczególnymi przesłankami, w tym określonymi w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). W związku z tym wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym przepisie, a jego uzasadnienie zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy.

Skarżąca we wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania przywołuje przesłankę określoną w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c., tj. potrzebę dokonania wykładni

przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów. Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego, potrzeba wykładni przepisu budzącego poważne wątpliwości lub wywołującego rozbieżności w orzecznictwie sądów (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.) zachodzi wtedy, gdy jego niejednolita wykładnia wywołuje wyraźnie wskazane przez skarżącego rozbieżności w orzecznictwie bądź kiedy przepis ten nie doczekał się wykładni w kierunku wskazywanym przez skarżącego (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 13 czerwca 2008 r., III CSK104/08, LEX nr 42436, z dnia 15 października 2002 r., II CZ 102/02, LEX nr 57231).

W skardze nie zawarto żadnej argumentacji, która wskazywałaby na rozbieżną interpretację art. 38 ust. 1 pkt 2 ustawy o systemie oświaty. Stosownie do jego treści, w przypadkach szczególnie uzasadnionych, po zasięgnięciu opinii kuratora oświaty, a w przypadku szkoły i placówki artystycznej oraz placówki, o której mowa w art. 2 pkt 7, dla uczniów szkół artystycznych prowadzonej przez jednostkę samorządu terytorialnego - ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, może odwołać nauczyciela ze stanowiska kierowniczego w czasie roku szkolnego bez wypowiedzenia. Powyższy przepis zawiera klauzulę generalną, odwołując się do „przypadków szczególnie uzasadnionych”, które nie są skatalogowane i nie poddają się kategoryzacji. Wiąże się to z charakterem zwrotów niedookreślonych, służących uelastycznieniu prawa i możliwością uwzględnienia zróżnicowania stanów faktycznych. O rozbieżności w orzecznictwie nie świadczą zatem powołane wyroki sądów administracyjnych, które zapadły w różnych stanach faktycznych.

Z kolei przez istotne zagadnienie prawne, na które powołuje się skarżąca (w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania), należy rozumieć problem o charakterze prawnym, powstały na tle konkretnego przepisu prawa, mający charakter rzeczywisty w tym znaczeniu, że jego rozwiązanie stwarza realne i poważne trudności. Problem ten musi mieć jednocześnie charakter uniwersalny, przez co należy rozumieć, że jego rozwiązanie powinno służyć rozstrzygnięciu innych podobnych spraw. Jednocześnie, chodzi o problem, którego wyjaśnienie byłoby konieczne dla rozstrzygnięcia danej sprawy, a więc pozostający w związku z podstawami skargi oraz z wiążącym Sąd Najwyższy, a ustalonym

przez sąd drugiej instancji, stanem faktycznym sprawy - art. 398¹³ § 2 k.p.c., (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 21 maja 2013 r., IV CSK 53/13, LEX nr 1375467; z dnia 26 stycznia 2012 r., I PK 124/11, LEX nr 1215465; z dnia 23 marca 2012 r., II PK 284/11, LEX nr 1214575; z dnia 19 marca 2012 r., II PK 293/11, LEX nr 1214577; z dnia 24 lutego 2005 r., III PK 6/05, LEX nr 513003).

Ponieważ ocena zastosowania przepisów zawierających klauzule generalne (zwroty niedookreślone) zależy od całokształtu występujących w sprawie okoliczności, dlatego nie może służyć jako podstawa konstruowania istotnego zagadnienia prawnego w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 11 kwietnia 2003 r., I PK 558/02, OSNP 2004 nr 16, poz. 283; z dnia 6 czerwca 2012 r., I PK 55/12, LEX nr 1216839; z dnia 5 listopada 2008 r., III SK 22/08, OSNP 2009 nr 23-24, poz. 331; z dnia 19 maja 2010 r., I CSK 700/10, LEX nr 1294148).

Skarżąca nie zdołała zatem wykazać, że zachodzi potrzeba rozpoznania jej skargi przez Sąd Najwyższy, wobec czego z mocy art. 398⁹ k.p.c., należało postanowić jak w sentencji.

Odnosząc się do wniosku pełnomocnika strony pozwanej o zasądzenie od powódki kosztów postępowania kasacyjnego, Sąd Najwyższy wziął pod uwagę, że zgodnie z utrwalonym w orzecznictwie poglądem, sformułowanym w postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 27 października 1998 r., III CKN 805/98 (OSNC 1999 nr 4, poz. 79) za złożenie odpowiedzi na skargę kasacyjną adwokatowi lub radcy prawnemu przysługuje wynagrodzenie jak za sporządzenie i wniesienie skargi. Strona przeciwna może wnieść do sądu drugiej instancji odpowiedź na skargę kasacyjną w terminie dwutygodniowym od doręczenia jej skargi (art. 398⁷ § 1 zdanie pierwsze k.p.c.). Nie stanowi odpowiedzi na skargę tak nazwane pismo procesowe, wniesione po upływie ustawowego terminu do dokonania tej czynności (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia: 16 maja 2002 r., IV CKN 1071/00, OSNC 2003 nr 9, poz. 120, 14 marca 2003 r., V CKN 1733/00, LEX nr 80249, czy 7 maja 2003 r., IV CKN 113/01, LEX nr 141392). W konsekwencji, nie wywołuje ono skutków w zakresie zawartego w nim wniosku o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym, obejmujących sporządzenie i wniesienie odpowiedzi na skargę kasacyjną (art. 167 k.p.c. w związku z art. 391 § 1

k.p.c. i art. 398²¹ k.p.c.). Ze wskazanych przyczyn nie może być uwzględniony wniosek strony pozwanej o zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego, zawarty w piśmie określonym jako odpowiedź na skargę kasacyjną, które zostało złożone w Sądzie w dniu 9 lipca 2014 r., po skutecznym doręczeniu skargi kasacyjnej stronie pozwanej w dniu 26 czerwca 2014 r., tzn. po upływie (z dniem 8 lipca 2014 r.) terminu do podjęcia tej czynności procesowej.